

Dúshlán i gContae na Gaillimhe

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi dhúshlán seachtaine i gCinn Mhara na Gaillimhe. An bhfuil na focail seo, a bheidh le cloisteáil sa mhír, ar eolas agat? Pléigh leis an duine in aice leat iad.

- dochar
- ábhar plaisteach
- feachtas
- déan dá uireasa
- athchúrsáil
- dualgas
- cuan
- dícheall
- ainmnithe
- scaipfidh
- ailtéarnach
- feasta

Ceist 2

Bí ag obair leis an duine in aice leat agus tugaigí buille faoi thuairim faoi ábhar na tuairisce, sula bhféachann sibh uirthi.

Ceist 3

Féach ar an mír faoi dhó agus freagair na ceisteanna thíos:

1. Cá bhfuil Cinn Mhara?
2. Cad atá i gceist leis an dúshlán seacht lá?
3. Cad a bhí le rá ag Maighréd Mhic Dhónaill, Sarah Fitzpatrick agus Helen Lane faoin scéal?
4. Cén fáth ar luadh Gort sa mhír?
5. Cén bhaint atá ag *SuperValu* leis an scéal?

Ceist 4

Bain amach na lúibíní thíos agus cuir an fhoirm cheart de na focail sna spásanna tugtha. Éist leis an gcuid dheireanach den mhír ansin le feiceáil an raibh an ceart agat.

Tá an Gort, i ndeisceart Chontae na (Gaillimh) _____, ainmnithe anois ag muintir (Cinn) _____ Mhara le tabhairt faoin dúshlán saor ó (plaisteach) _____ seo, agus iad ag súil go scaipfidh an feachtas go dtí bailte (beag) _____ agus móra fud fad na (tír) _____. Chomh maith leis na (iarracht) _____ sin tá ollmhargaí ar nós *SuperValu*, ag tabhairt roghanna ailtéarnacha dá (cuid) _____ custaiméirí gan an oiread plaistigh a úsáid ina gcuid siopadóireachta feasta.

Ceist 5 Forbairt stór focal

1. Roghnaigh an téarma Gaeilge cúí as na samplaí thíos don fhocal *levy*:

cáin, fíneáil, tobhach, táille agus pionós

2. Cad is brí leis na focail eile ó cheist 1 thuas?
3. Cén Ghaeilge atá ar *single-use*?

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo le do ghrúpa:

1. Déan cur síos ar an ábhar plaisteach a úsáideann tú féin i do shaol laethúil.
2. Conas is féidir leat gearradh siar ar an méid ábhar plaisteach a úsáideann tú?
3. Conas is féidir leis an Rialtas cabhrú leis an bhfeachtas, is é sin, méid an ábhair phlaistigh a úsáidimid sa tír seo a laghdú?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

dochar – *damage*
ábhar plaisteach – *plastic material*
feachtas – *campaign*
déan d'uireasa – *do without*
athchúrsáil – *recycling*
dualgas – *duty, obligation*
cuan – *bay*
dícheall – *best effort*
ainmnithe – *named*
scaipfidh – *will spread*
ailtéarnach – *alternative*
feasta – *henceforth*

Ceist 2

Tá an obair seo le déanamh sula seinnfear an tuairisc. Pléigh na tuairimí atá ag an rang ach ná luaigh ábhar na míre leo roimh ré.

Ceist 3

Cuir an mhír ar siúl faoi dhó agus tabhair deis do gach beirt na freagraí a phlé le chéile.

Ceist 4

Tá an Gort, i ndeisceart Chontae na **Gaillimhe**, ainmnithe anois ag muintir **Chinn Mhara** le tabhairt faoin dúshlán saor ó **phlaisteach** seo, agus iad ag súil go scaipfidh an feachtas go dtí bailte **beaga** agus móra fud fad na **tíre**. Chomh maith leis na **hiarrachtaí** sin tá ollmhargaí ar nós *Super Value*, ag tabhairt roghanna ailtéarnacha dá **gcuid** custaiméirí, gan an oiread plaisteach a úsáid ina gcuid siopadóireachta feasta.

Ceist 5

1. Tobhach.
2. Cáin – tax, fíneáil – fine, táille – fee agus pionós – penalty.
3. Aon úsáide.

Ceist 6

Is féidir na foghlaimeoirí a chur ag plé na gceisteanna seo i ngrúpaí de thriúr nó de cheathrar.

Maolra Mac Donnchadha

Tá caint mhór faoi láthair ar an dochar atá ábhar plaisteach a dhéanamh don timpeallacht, don fharraige go háirithe¹. Tá Cinn Mhara i ndeisceart na Gaillimhe i mbun feachtais, súil acu déanamh dá uireasa go ceann seachtaine.

Séamus Ó Scanláin

Ní dhéantar athchúrsáil ach ar aon trian den ábhar plaistigh² a úsáidimid anseo in Éirinn agus táimid ar an dream is mó a bhaineann³ úsáid as an ábhar san Aontas Eorpach. Ach tá iarracht á déanamh⁴ i gCinn Mhara athrú a chur ar an scéala seo.

Maighréad Mhic Dhónaill.

Tig linn gan plaisteach a bheith ar na torthaí agus ar b'fhéidir an fheoil. Chonaic mé le déanaí go bhfuil daoine ag teacht isteach chuig na siopaí anois agus chuig an mbúistéir áitiúil, agus iad ag tabhairt bosca lóin leo, agus an fheoil⁵ a chur isteach ansin in áit mála plaisteach a chur thart uirthi⁶.

Tuigeann siad ar fad go bhfuilimid anseo ar shuíomh iontach iontach álainn anseo, ag féachaint amach ar Chuan na Gaillimhe agus tá sé de dhualgas orainn *really*, an cuan seo a choinneáil glan agus saor ó phlaisteach más féidir linn.

Séamus Ó Scanláin

Tá ról lárnach ag an scoil áitiúil sa dúshlán seo.

Sarah Fitzpatrick, Coláiste Ard na Mara

Tá go leor suime ag gach duine de na daltaí sa tseachtain seo... bhí gach duine ag iarraidh an méid is mó páirt a ghlacadh agus rinne muid é seo mar bhí go leor comórtas againn, agus tá gach dalta sa scoil ag déanamh a dhíchill, níos lú plaistigh a úsáid.

Séamus Ó Scanláin

Chomh maith leis na hiarrachtaí atá ar bun ar an talamh, táthar ag iarraidh go mbeadh lámh ag an rialtas sa bhfeachtas⁷ seo.

Helen Lane, Feachtas Saor ó Phlaisteach Chinn Mhara

Táimid anseo i gCinn Mhara agus táimid ag iarraidh ar an⁸ Rialtas *levy* a chur ar *single-use plastic* agus stop a chur ar *plastic* nach féidir athchúrsáil a dhéanamh air, mar shampla, *plastic* ar thorthaí agus glasraí.

Séamus Ó Scanláin

Tá an Gort, i ndeisceart Chontae na Gaillimhe, ainmnithe anois ag muintir Chinn Mhara le tabhairt faoin dúshlán saor ó phlaisteach seo, agus iad ag súil go scaipfidh an feachtas go dtí bailte beaga agus móra fud fad na tíre. Chomh maith leis na hiarrachtaí sin, tá ollmhargaí ar nós *SuperValu*, ag tabhairt roghanna ailtéarnacha dá gcuid custaiméirí gan an oiread plaistigh⁹ a úsáid ina gcuid siopadóireachta feasta.

Séamus Ó Scanláin, Nuacht TG4, Cinn Mhara, i gContae na Gaillimhe.

¹ go háirithe an leagan caighdeánach

² *phlaisteach* a dúradh

³ Córas Chonnacht – clásal coibhneasta

⁴ *á dhéanamh* a dúradh

⁵ *an feoil* a dúradh

⁶ *air* a dúradh

⁷ Córas Chonnacht

⁸ *ón* a dúradh

⁹ *an oiread plaisteach* a dúradh